

HOMILIE VIJFDE ZONDAG IN DE PAASTIJD

Het kan gebeuren, dat iemand door een bepaalde uitspraak de harten van de mensen weet te raken. Zo klinken met de regelmatigheid van de klok uit de radio nog steeds de woorden van Pers.Kennedy te Berlijn, toen hij uitriep: "Ich bin ein Berliner." Of de helaas waar gebleken woorden van Churchill dat de oorlog alleen gewonnen kon worden ten koste van veel bloed, zweet en tranen. Zo zijn er van diverse mensen uitspraken genoteerd, die de geschiedenis in zullen gaan en nooit vergeten zullen worden. Ook in het evangelie staan zovele onvergetelijke uitspraken van Jezus opgetekend, dat het moeilijk is daar onderscheid aan te brengen. Maar toch zijn er ook hier uitspraken die de fijnste snaren van ons hart tot trillen weten te brengen. Het evangelie van vandaag geeft ons een uitspraak van Jezus mee. Het zijn maar een paar woorden: "Een nieuw gebod geef ik u: Gij moet elkaar liefhebben. Zoals ik U heb lief gehad, zo moet ook Gij elkaar liefhebben." Jezus spreekt deze woorden uit tijdens het laatste avondmaal, als hij nog maar kort bij de leerlingen zal zijn. Het is een soort hartenkreet. Hoe vaak hebben ouders op hun sterfbed hun kinderen dat laatste verlangen niet meegegeven: "Hebt elkaar lief, zorgt voor een goede onderlinge verstandhouding. Laat nooit ruzie de onderlinge verstandhouding verstoren." Het is een gerechtvaardigde zorg van Jezus, want Hij kent zijn leerlingen en weet dat zij niet anders zijn dan andere mensen. Daarom zegt Hij ook tot ons als christengelovigen hier samen: "Hebt elkaar lief, zoals ook ik u heb liefgehad!"

Liefde is een belangrijk christelijk woord. In dat ene woord kan men samenvatten, wat ons als christenen te doen staat. Maar liefde is helaas ook een versleten woord geworden. Van het woord liefde heeft men zelfs een dubbelzinnig woord gemaakt, dat tot gevaarlijke misverstanden aanleiding kan geven. Het staat voor het meest verhevende, dat in een mensenleven gestalte kan krijgen, maar helaas wordt het ook misbruikt voor het tegendeel. Zoveel egoïstisch zucht naar genot wordt met het woord liefde voorzien en goedgepraat. Het is duidelijk, dat wij de christelijke inhoud van het woord 'liefde' moeten beschermen en nader omschrijven. Jezus maakt dit duidelijk door de kleine toevoeging bij het gebod: "Hebt elkaar lief, zoals ik u heb liefgehad." Daarmee maakt Hij zich tot norm en tot vorm van dit gebod. Jezus heeft de liefde een bijzondere gestalte gegeven, want hij beperkt zich niet tot het zoete gevoel, dat wij liefde noemen. Hij heeft de liefde ook de vorm van het kruis gegeven. Hij heeft ons lief gehad met een meer dan menselijke liefde. De Franse denker Pascal zegt: Wil je liefhebben, bereid je dan voor op het lijden. Uit eigen ervaring weten wij, dat liefde ook verdriet betekent. Wie niet liefheeft, heeft ook geen verdriet.

Wij allen zijn sociale wezens. Wij hebben gevoel voor medemenselijkheid, de een meer en de ander minder. Dat is al een heel belangrijke menselijke eigenschap. Dat maakt al veel mogelijk tussen mensen, maar er kan een moment komen, dat ons sociaal gevoel het begeeft en onze medemenselijkheid opgebrand lijkt. Dan kan zelfs ons sociaal gevoel omslaan in het tegendeel: in haatgevoelens en komen gevoelens van vergelding op in ons hart. Dit is bij Jezus onmogelijk en in het evangelie waarschuwt Jezus zijn leerlingen, want verdeeldheid en tegenstellingen mogen de kerk niet ontsieren.

"Hebt elkaar lief, zoals ik u heb liefgehad." Het is niet de nemende liefde, die de Heer kenmerkt, maar de gevende liefde. Jezus leeft niet voor zichzelf. Hij leeft voor de ander, zelfs dan nog als dat geen enkele menselijke voldoening meer brengt. Hij leeft voor de ander, zelfs als dat pijn doet. Het is de liefde van de offerbereidheid, waartoe de Heer ons oproept. Maar als wij Jezus in deze liefde navolgen, is het deze liefde die de mens

op God doet lijken. Jezus vraagt dat van ons. Maar Jezus doet geen verzoek zonder er tegelijkertijd een belofte aan toe te voegen. In deze liefde stijgt de mens boven zichzelf uit. Jezus vraagt dat van ons. Als wij de Heer navolgen in dit gebod, dan zal werkelijk het aanschijn van de aarde vernieuwen. Dan wordt er iets waar van het visioen van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. Dan is dit visioen niet louter een droom, maar een opdracht voor ieder van ons. Dat vraagt offers, maar het geluk is er daarom des te groter om.